

RAPORT Z WIZYTACJI **(ocena programowa)**

dokonanej w dniach 22-23 lutego 2015 r. na kierunku *filologia* prowadzonym na Wydziale Finansów i Zarządzania poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym realizowanych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Katarzyna Karpińska-Szaj – członek PKA

członkowie:

dr hab. Ariadna Strugielska – ekspert PKA,

dr hab. Andrzej Łyda – ekspert PKA,

prof. Boyan Biolczew – ekspert ds. międzynarodowych PKA

mgr Edyta Lasota-Beżek – ekspert PKA

mgr Marcin Wojtkowiak – ekspert PKA, przedstawiciel pracodawców

Tomasz Stach – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Należy wskazać przesłanki wizytacji (własna inicjatywa PKA, wniosek ministra, wniosek uczelni) oraz czy jest to pierwsza czy kolejna wizytacja (w tym przypadku informacje, w którym roku została przeprowadzona i jakie były jej wyniki przedstawić w **Załączniku nr 3**)

Przesłanką przeprowadzenia wizytacji na Wydziale Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu na kierunku „filologia” jest własna inicjatywa Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a wynika ona z informacji o wypromowaniu pierwszych absolwentów na powyższym kierunku studiów. Ocena ta jest przeprowadzana po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z przepisami i obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, przeprowadzonej hospitacji zajęć, analizy prac dokumentujących osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, w tym prac dyplomowych, spotkań z nauczycielami akademickimi i studentami ocenianego kierunku studiów oraz przedstawionej bazy dydaktycznej w której prowadzone są zajęcia dydaktyczne.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w Statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Kierunek „filologia” na Wydziale Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu powstał w efekcie połączenia Wyższej Szkoły Zarządzania i Finansów z siedzibą we Wrocławiu (uczelnia ta posiadała uprawnienia do prowadzenia kierunku „filologia”) z Wyższą Szkołą Bankową we Wrocławiu (Decyzja Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr: DKN.ZNU6014.1.2013.2.AW). Koncepcja kształcenia na kierunku „filologia” jest spójna z misją, wizją i strategią rozwoju Uczelni i Wydziału.

Misja Wyższej Szkoły Bankowej zakłada partnerstwo w rozwoju kariery zawodowej, a wizja Uczelni to dążenie do bycia regionalnym liderem w kształceniu studentów łączących naukę i pracę. Kierunki rozwoju Uczelni odzwierciedla oferta dydaktyczna, promująca rozwój kształcenia w obszarze okołobiznesowym na pograniczu nauk społeczno-humanistycznych i technicznych. Kierunek „filologia”, którego koncepcja kształcenia koncentruje się na rozwoju kompetencji językowych, w tym umiejętności tłumaczeniowych w kontekście kultury biznesu nawiązuje zatem do misji Uczelni poprzez rozwój istotnych kompetencji okołobiznesowych studentów.

Strategia Uczelni została zatwierdzona Uchwałą nr 15/2013 Senatu Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu z dnia 26 listopada 2013 roku w sprawie Strategii Uczelni do 2016 roku. Strategia Instytutu Nauk Społeczno-Humanistycznych, w którego skład wchodzi oceniany kierunek nie istnieje w formie odrębnego dokumentu. Należy zatem przyjąć równoważność strategii Wydziału i Instytutu.

Strategia Wydziału Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu do roku 2016 obejmuje 6 elementów/celów:

1. Nowe obszary działalności.
2. Kadra dydaktyczna.
3. Efektywne procesy wewnętrzne.
4. Zarządzanie relacjami z klientem przy wykorzystaniu technologii informatycznych.
5. Rozwój profilu kształcenia i unowocześnienie produktu dydaktycznego.
6. Projekt Strategiczny - Instytut Współpracy z Biznesem.

Kształcenie filologiczne w uczelni biznesu nawiązuje do pierwszego punktu strategii, łącząc w kształceniu okołobiznesowym elementy nauk humanistycznych i społecznych. Punkt 2. strategii można odnieść do międzyobszarowego kierunku rozwoju kadry dydaktycznej na kierunku „filologia”, który obejmuje zarówno zainteresowania filologiczne, jak i biznesowe. Kolejne cele strategiczne jednostki (punkty 3. i 4.) znajdują odzwierciedlenie na ocenianym kierunku w postaci wykorzystania wewnętrznego systemu komunikacji (Extranet), wsparcie procesu kształcenia poprzez udostępnianie materiałów dydaktycznych w wersji elektronicznej i umożliwienie komunikacji z wykładowcami poprzez Extranet i platformę Moodle. Kolejnym celem Wydziału jest dostosowanie profilu kształcenia do wymogów regionalnego rynku pracy, co na kierunku „filologia” oznacza rozwijanie profilu biznesowego praktycznego oraz dopasowanie oferty specjalności do dynamiki rynku pracy, poprzez na przykład, wygaszanie specjalności nauczycielskiej na rzecz modułów rozwijających kompetencje okołobiznesowe. Ostatni, szósty cel strategiczny jednostki zakłada stałe budowanie relacji biznesowych i wdrażanie innowacji w proces kształcenia pożądanym przez rynek pracy. Na ocenianym kierunku, nawiązanie do tego celu strategicznego jednostki nie jest w pełni widoczne – nie została jeszcze powołana Rada Biznesu dla kierunku „filologia”. Jednakże zarówno istniejące ramy Partnerstwa Biznesowego, obejmujące współpracę z firmami, stanowiącymi potencjalne środowiska dla rozwoju umiejętności praktycznych studentów kierunków humanistyczno-społecznych, jak i działania Biura Karier WSB we

Wrocławiu, mające na celu sformalizowanie współpracy z firmami szczególnie istotnymi dla ocenianego kierunku, wskazują na świadomość problemu i podjęcie działań naprawczych.

Kształcenie na kierunku „filologia” prowadzone jest w ramach dwóch specjalności: *Angielski w biznesie* oraz *Translatoryka*, gdzie rozwijane są kompetencje okołobiznesowe, kierunkowych modułów kształcenia, które umożliwiają rozwój kompetencji filologicznych, oraz przedmiotów kształcenia ogólnego, które rozwijają generyczne kompetencje studentów. Innowacyjność oferty kształcenia na ocenianym kierunku widoczna jest w jej międzyobszarowym, humanistyczno-społecznym charakterze, oraz biznesowo-praktycznym profilu kształcenia. Oferta kształcenia jest elastyczna, a możliwość jej kształtowania ze względu na potencjalne potrzeby rynku pracy i/lub zainteresowania interesariuszy wewnętrznych ilustruje proces wygaszania specjalności nauczycielskiej na rzecz modułów rozwijających języki specjalistyczne.

- 2) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Wpływ interesariuszy wewnętrznych na proces ustalania koncepcji kształcenia na kierunku „filologia” jest widoczny w działaniach Senatu i Konwentu, które opiniują koncepcje kształcenia. Efekty kształcenia dla kierunku „filologia” zostały wypracowane przez Wydział i zatwierdzone przez Senat. Oferty specjalności, treści programowe oraz perspektywy rozwoju wypracowywane są również na Wydziale. Na podstawie przedstawionej dokumentacji, zawierającej protokoły z posiedzeń Senackiej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia można potwierdzić czynny udział środowiska akademickiego w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku. Także studenci ocenianego kierunku uczestniczą w procesie określania jego koncepcji kształcenia jako pełnoprawni członkowie organów kolegialnych oraz Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Ponadto organ Samorządu Studentów regularnie opiniuje program i plan studiów. Udział pracowników i studentów został również potwierdzony w trakcie spotkań z Zespołem Oceniającym.

Przyjęty przez WSB we Wrocławiu Program Partnerstwa Biznesowego, którego celem jest inicjowanie i rozwijanie różnorodnych form współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, opisuje m.in. zasady współpracy z otoczeniem zewnętrznym oraz precyzuje formy i zakres działań związanych z angażowaniem pracodawców w proces określania i weryfikacji efektów kształcenia na kierunkach studiów stanowiących ofertę uczelni. Program ten, zainicjowany w 2014 roku, w odniesieniu do akredytowanego kierunku jest obecnie realizowany w ograniczonym stopniu. Jak już zaznaczono w pkt. 1., dla ocenianego kierunku nie powołano do tej pory Rady Biznesu, a więc gremium, które z założenia ma uwzględniać bezpośredni udział interesariuszy zewnętrznych w przedmiotowych procesach. Współpraca z pracodawcami ukierunkowana na określanie koncepcji kształcenia, jak też określanie i weryfikację efektów kształcenia odbywa się na wyższym szczeblu organizacyjnym (wydziałowym, uczelnianym) i na poziomie Instytutu Współpracy z Biznesem (jego celem jest stałe budowanie relacji biznesowych i wdrażanie innowacji w proces kształcenia pożądaných przez rynek pracy). W przypadku akredytowanego kierunku, udział interesariuszy zewnętrznych w procesie określania koncepcji kształcenia, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju odbywa się głównie poprzez bezpośrednie (np. w ramach praktyk studenckich) i często nieformalne kontakty. Również grono interesariuszy zewnętrznych współpracujących z Wydziałem w odniesieniu do akredytowanego kierunku

jest obecnie ograniczone. Tak samo obszary współpracy partnerskiej (określono ich 15) wskazane w Programie Partnerstwa Biznesowego w odniesieniu do akredytowanego kierunku są obecnie zagospodarowane w niewielkim i głównie nieformalnym stopniu. Na bazie przedstawionej dokumentacji trudno także zweryfikować skuteczność tych działań, które ograniczają się głównie do organizacji praktyk i staży dla studentów i w niewielkim zakresie do udziału praktyków lub osób z doświadczeniem praktycznym wśród dydaktyków. Zaleca się zintensyfikowanie działań związanych ze sformalizowaniem udziału interesariuszy zewnętrznych w proces określania koncepcji kierunku.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia na akredytowanym kierunku nawiązuje do misji Uczelni i odpowiada celom określonym w strategii Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu oraz nawiązuje do celów strategicznych wydziału odpowiedzialnego za prowadzenie kierunku.

2) Interesariusze wewnętrzni (pracownicy i studenci) biorą udział w procesie ustalania koncepcji kształcenia. Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie określania koncepcji kształcenia kierunku, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju odbywa się głównie poprzez bezpośrednie (np. w ramach praktyk studenckich) i często nieformalne kontakty. Założenia zawarte w Programie Partnerstwa Biznesowego należy ocenić pozytywnie, a ich zastosowanie w odniesieniu do akredytowanego kierunku pozwoli w przyszłości osiągnąć wytyczne cele. Zaleca się zintensyfikowanie działań związanych ze sformalizowaniem udziału interesariuszy zewnętrznych w proces określania koncepcji kierunku.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie.

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów zostały zatwierdzone w drodze Uchwały nr 101/2012 Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie określenia efektów kształcenia na kierunku „filologia” – studia I stopnia w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu. Oceniany kierunek został przyporządkowany do obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych oraz dyscyplin: językoznawstwo i literaturoznawstwo. Kształcenie prowadzone jest w ramach profilu praktycznego.

Kierunkowe efekty kształcenia zakładane przez jednostkę na studiach I. stopnia na ocenianym kierunku są w większości zgodne z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji i zostały zdefiniowane w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz przyporządkowane efektom obszarowym i ujęte w tabelaryczne zestawienie zgodnie z wymogami ministerialnymi. Kierunek „filologia” został umieszczony w obszarze nauk

humanistycznych, dla których, rozporządzeniem MNiSW z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, ustalono 10 efektów w kategorii wiedzy, 14 w kategorii umiejętności i 6 w kategorii kompetencji społecznych. W przedstawionym przez ocenianą jednostkę zestawieniu efektów dla kierunku „filologia” znajdujemy 7 efektów w kategorii wiedzy, 8 w kategorii umiejętności i 4 w kategorii kompetencje społeczne.

Profil kształcenia dla ocenianego kierunku został określony jako praktyczny, jednakże sposób przyporządkowania efektów kierunkowych efektom w obszarze nauk humanistycznych o profilu praktycznym nie w pełni oddaje tę zależność. W przedstawionej dokumentacji wątpliwości budzą następujące przyporządkowania:

Efekt kierunkowy:

FA1_W01 - ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu filologii angielskiej w relacji do innych nauk humanistycznych oraz o specyfice przedmiotowej i metodologicznej filologii odniesiony do efektu obszarowego :

H1P_W01 - ma uporządkowaną podstawową wiedzę z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności kulturalnej, medialnej, promocyjno- reklamowej

Efekt kierunkowy:

FA1_W02 - zna podstawowe tematy, pojęcia i zagadnienia dotyczące badań językoznawczych, literaturoznawczych i kulturowych z obszaru kulturowego języka angielskiego

odniesiony do efektu obszarowego :

H1P_W02 - ma uporządkowaną wiedzę podstawową, obejmującą wybrane obszary z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności kulturalnej, medialnej, promocyjno-reklamowej

Efekt kierunkowy:

FA1_U04 - Potrafi rozpoznawać różne rodzaje wytworów kulturowych właściwych dla angielskiego obszaru językowego

odniesiony do efektu obszarowego :

H1P_U05 posiada podstawowe umiejętności w zakresie prowadzenia badań społecznych niezbędnych do opracowania diagnoz potrzeb odbiorców kultury, mediów, działań promocyjno-reklamowych.

Powyższe zestawienie wykazuje, że szczególnie w kategorii wiedzy, efekty kierunkowe proponowane przez jednostkę nie wykazują nachylenia charakterystycznego dla profilu praktycznego, ze względu na brak zorientowania na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności kulturalnej, medialnej, czy promocyjno-reklamowej.

Zakładane przez jednostkę kierunkowe efekty kształcenia są ogólnie zgodne z koncepcją rozwoju kierunku, która zakłada wzmacnianie kompetencji filologicznych i okołobiznesowych studentów, ze szczególnym uwzględnieniem języków specjalistycznych.

Cele, efekty i treści kształcenia zostały rozpisane na nauczane przedmioty i zebrane w blok 4 modułów (2 obligatoryjnych i 2 wybieralnych), którym przyporządkowano przedmiotowe efekty kształcenia, sposoby ich weryfikacji oraz liczbę punktów ECTS. Zostały one określone w kartach przedmiotów przygotowanych przez nauczycieli prowadzących zajęcia z danego przedmiotu.

Analiza macierzy pokrycia efektów kierunkowych i przedmiotowych na kierunku „filologia” pozwala stwierdzić, że przyporządkowane poszczególnym modułom efekty

kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są skorelowane z kierunkowymi efektami kształcenia i umożliwiają ich osiągnięcie. Specyficzne dla kierunku efekty realizowane są wielokrotnie w poszczególnych przedmiotach. Część efektów kierunkowych uszczegółowiona została w sposób, który wprowadza wrażenie międzyobszarowości wizytowanego kierunku na poziomie efektów modułowych. Na przykład, w module przedmiotów kształcenia ogólnego, dla przedmiotu BHP, znajdujemy następującą konkretyzację efektu kierunkowego, która nie powinna być odniesiona do obszaru nauk humanistycznych:

FA1_W01 - Wskazuje i identyfikuje podstawowe przepisy prawa regulujące funkcjonowanie w miejscu pracy i studiowania (właściwy obszar: nauki techniczne).

W tym samym module, dla przedmiotu Metody efektywnej nauki, zaproponowano efekty modułowe, które nie korelują z obszarem nauk humanistycznych, z którego wyodrębniono kierunek:

FA1_W02:

- student rozumie podstawowe pojęcia logiczne
- student wie, jakie są psychologiczne i fizjologiczne uwarunkowania procesu uczenia się

FA1_U02; FA1_U06:

- student potrafi samodzielnie znaleźć motywację do nauki
- student potrafi odróżnić wnioskowanie niezawodne od zawodnego i uniknąć błędów logicznych w swoim rozumowaniu (właściwy obszar: nauki społeczne).

Kolejnym przykładem są nieprawidłowe korelacje w module przedmiotów kształcenia ogólnego w karcie przedmiotu *Technologie informacyjne*, gdzie efekt kierunkowy FA1_W03 został uszczegółowiony w następujący sposób :

- zna podstawowe metody i narzędzia informatyczne związane z przetwarzaniem danych wykorzystywane w podmiotach gospodarczych,
- zna podstawowe procesy zachodzące w obszarze zarządzania danymi oraz możliwościami wykorzystania narzędzi informatycznych wspomagających podejmowanie decyzji,
- zna podstawowe zagadnienia związane z budową i wykorzystaniem komputera oraz jego rolę i znaczeniem w erze społeczeństwa informacyjnego (właściwy obszar: nauki ścisłe/nauki techniczne).

Poza przytoczonymi nieprawidłowościami w obrębie modułu przedmiotów kształcenia ogólnego, korelację między efektami kierunkowymi a modułowymi Zespół Oceniający ocenia jako spójną.

Zespół Oceniający zauważa brak wyraźnego wpływu absolwentów i przedstawicieli pracodawców na proces formułowania kierunkowych efektów kształcenia – Zespołowi nie została przedstawiona stosowna dokumentacja dotycząca ocenianego kierunku. Stopień uwzględnienia wymagań rynku pracy i organizacji zawodowych umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu w formułowaniu efektów kształcenia można określić jako niedookreślony. Wypracowane przez Uczelnię rozwiązania systemowe, stosowane na Wydziale Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu od 2014 w ramach Programu Partnerstwa Biznesowego mają bowiem tylko potencjalny wpływ na kształt kierunkowych efektów kształcenia.

Na podstawie przedstawionej dokumentacji stwierdzono, że efekty kierunkowe i przedmiotowe mogą zostać osiągnięte poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia w przypadku 38 z 39 przedmiotów zawartych w programie studiów (przedmiotem nieocenionym jest *Proseminarium*, do którego nie przedstawiono karty przedmiotu).

Opis efektów kształcenia jest dostępny na stronie internetowej Uczelni, po zalogowaniu się do Extranetu. Usługa ta jest osiągalna dla wszystkich studentów.

- 2) Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

Efekty kształcenia zapisane w matrycach i sylabusach zostały sformułowane w sposób komunikatywny. Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiając weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia.

Także w opinii studentów efekty kształcenia zostały określone w sposób zrozumiały i sprawdzalny. Na początku każdego z kursów prowadzący zajęcia przedstawia studentom zamierzone efekty kształcenia. Studenci wyrazili także opinię, że wykładowcy konsekwentnie przestrzegają ustalonych przez siebie zasad oraz wymagań względem osiąganych przez studentów efektów kształcenia.

- 3) Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiając weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

System weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest w ramach kierunku „filologia” rozbudowany, wielostopniowy, co odpowiada specyfice kierunku.

Weryfikacja częściowa odbywa się regularnie, głównie poprzez kolokwia pisemne, punktową ocenę aktywności studentów na zajęciach i zadania e-learningowe. Proces egzaminowania przeprowadzany jest z wykorzystaniem zarówno metody ustnej jak i pisemnej.

Na podstawie przedłożonych Zespołowi Oceniającemu kart przedmiotów należy stwierdzić, że są one skonstruowane w sposób czytelny, zawierają formę zaliczenia, liczbę punktów ECTS, opis efektów kształcenia, a także wskazanie literatury przedmiotu. Dostępne są również zakładane cele przedmiotu. Efekty kształcenia, z którymi potencjalnie można je skorelować, podane są w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Metody weryfikacji zakładanych efektów kształcenia są w większości przypadków, wystandaryzowane w formie opracowania indywidualnego, grupowego lub testu. Wyjątek stanowią: *Angielski w bankowości i finansach*, gdzie wprowadzono następujące sposoby weryfikacji: aktywność na zajęciach, prezentacja, egzamin; *Historia Wielkiej Brytanii*, gdzie efekty kształcenia weryfikowane są za pomocą: przygotowania indywidualnego do egzaminu, przygotowania, przygotowania eseju oraz egzaminu pisemnego, *Wstęp do literaturoznawstwa*, gdzie jedną z metod weryfikacji jest praca licencjacka oraz przedmioty: *Ćwiczenia leksykalne* oraz *Słownictwo specjalistyczne: angielski w marketingu*, gdzie nie podano metod weryfikacji.

Metody weryfikacji efektów kształcenia są ogólnie właściwe dla poszczególnych kategorii, z zastrzeżeniami dotyczącymi kategorii kompetencji społecznych, które nie zawsze weryfikowane są w sposób adekwatny. Na przykład, efekt modułowy ATL_K2 - *Potrafi współdziałać w grupie*, w karcie przedmiotu *Analiza tekstu literackiego*, weryfikowany jest opracowaniem indywidualnym. Podobnie, efekt LPA_K1-*Student potrafi pracować w zespole i dzielić się wiedzą*, w karcie przedmiotu *Lektorat pracy anglojęzycznej* sprawdzany jest opracowaniem indywidualnym. Także efekt modułowy TransTh_K2 - *Potrafi wykorzystać wiedzę w szerokim kontekście kulturowym i społecznym dla Wstępu do teorii przekładu*,

sprawdzany jest nieprawidłowo, tzn. opracowaniem indywidualnym i egzaminem. Podobnie, efekt HUSA_K3 - *Student jest zaangażowany w przejawy życia kulturalnego USA* będące częścią historii narodu, w karcie przedmiotu *Historia USA*, sprawdzany jest egzaminem.

Na podstawie przedstawionych prac etapowych można stwierdzić, że ustalenia stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia jest możliwe. Końcowym sposobem weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia na ocenianym kierunku jest praca dyplomowa (licencjacka). Zasady dyplomowania określone są w Regulaminie Studiów WSB we Wrocławiu z 2014 roku (punkty 12 do 14). Zawierają one informacje dotyczące wyboru seminarium dyplomowego oraz wymogów merytorycznych i formalnych stawianych pracom dyplomowym. Ponieważ na ocenianym kierunku zalecenia te zaczęły obowiązywać w roku akademickim 2014/2015, Zespół Oceniający nie mógł jeszcze w pełni ocenić, czy przyjęte nowe rozwiązania dotyczące procesu dyplomowania rzeczywiście umożliwią weryfikację zakładanych celów i ocenę stopnia osiągania efektów kształcenia na tym etapie kształcenia (egzaminy dyplomowe oparte na nowych zasadach odbędą się z bieżącym roku akademickim). Ocena losowo wybranych prac licencjackich dotyczyła jeszcze prac przygotowanych w wygaszanej już specjalności *nauczycielskiej* oraz specjalności: *Angielski w biznesie* wg zasad przyjętych przed połączeniem uczelni. Dla specjalności nauczycielskiej egzamin dyplomowy obejmował: obronę konspektu lekcji języka angielskiego i odpowiedzi na trzy pytania w języku angielskim (jedno pytanie, dotyczące konspektu, dwa pytania kierunkowe). Na ocenę końcową składała się ocena konspektu lekcji wystawiona przez opiekuna pracy, ocena pytania dotyczącego konspektu lekcji i ocena z egzaminu kierunkowego. Dołączono formularz oceny lekcji dyplomowej, jego ocena nie wpływała na wynik egzaminu dyplomowego, była jednak warunkiem wstępnym dopuszczenia do egzaminu.

Stosowane rozwiązania z zakresu osiągania i potwierdzania efektów kształcenia dla praktyk na akredytowanym kierunku w dwóch ostatnich latach cechowały się pewnymi ograniczeniami. Przede wszystkim sposób weryfikacji osiągniętych w trakcie praktyki efektów, w którym kluczową rolę mieli pełnić przedstawiciele podmiotów przyjmujących na praktyki, nie odnosił się ściśle do zakładanych efektów i obejmował dosyć ogólne i mało precyzyjne sprawozdanie z realizacji praktyk. W zdecydowanie mniejszym stopniu problem ten dotyczył praktyk na specjalności nauczycielskiej, które nie są już jednak realizowane ze względu na wygaszenie tej specjalności. Od roku akademickiego 2014/2015, system weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych w wyniku odbywania praktyk zawodowych odbywa się jednak zgodnie z wytycznymi zawartymi w karcie przedmiotu, na podstawie arkusza z oceny pracowniczej, raportu z odbytych praktyk, oraz karty pracy. Nowa dokumentacja została udostępniona w trakcie wizytacji i należy podkreślić, że w pełni odpowiada ona skutecznej weryfikacji osiągniętych przez praktykanta efektów kształcenia dla praktyk, którą zgodnie z przyjętymi zasadami powinien prowadzić opiekun zakładowy.

W ramach kierunku „filologia” niektóre zajęcia są częściowo prowadzone w formie e-learningowej. Elementy nauczania na odległość występują przede wszystkim jako jedna z form prowadzenia zajęć i/lub pracy samodzielnej studenta w przypadku wykładów. Weryfikacja uzyskanych efektów kształcenia prowadzona jest na bieżąco, tj. z co najmniej z równą częstotliwością jak na studiach prowadzonych w uczelni w sposób tradycyjny i pozwala na ich porównanie z zakładanymi efektami kształcenia. Zaliczenia i egzaminy kończące zajęcia dydaktyczne z przedmiotu są prowadzone w siedzibie uczelni, co jest określone w szczegółowych instrukcjach opracowanych dla każdego przedmiotu, mających formę elektronicznych skryptów nazwanych manualami, których część dydaktyczna stanowi materiał e-learningowy udostępniany studentom on-line.

Zakładane efekty kształcenia oraz forma ich weryfikacji zawarte w sylabusach są dostępne dla studentów za pośrednictwem Extranetu, do którego dostęp ma każdy student. Ogólne zasady zaliczania przedmiotów oraz skala ocen opisane są w Regulaminie Studiów Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. W ocenie studentów stosowane formy weryfikacji umożliwiają realną ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia, system oceny jest przejrzysty i wystandaryzowany, a oceny formułowane są w sposób obiektywny.

Jednym z efektów oceny etapowej efektów kształcenia jest tzw. odsiew studentów, który na ocenianym kierunku jest stosunkowo wysoki. W przedstawionych dokumentach określono wielkość i przyczyny odsiewu. Na przykład, w roku akademickim 2013/2014 na kierunku „filologia” zostało skreślonych 87 studentów. Powtarzające się powody skreśleń studentów to: niezaliczenie semestru, wniosek studenta, zaległości finansowe, niepodjęcie studiów. Pojawiają się również powody takie jak: odległe miejsce zamieszkania czy brak motywacji do studiowania, utrata pracy, brak środków finansowych.

4) Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Uczelnia monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia. Monitoring karier absolwentów ocenianego kierunku jest realizowany centralnie na poziomie uczelni. Powoduje to istotne ograniczenia uzyskiwanych danych dla doskonalenia jakości procesu kształcenia na akredytowanym kierunku, głównie z uwagi na brak reprezentatywności danych i związane z tym ograniczenia dotyczące weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia (obecnie prowadzony monitoring nie obejmuje weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia, a udział absolwentów filologii w próbach badawczych był niewielki). Z tego względu ewentualne wnioski i rekomendacje, które można formułować dla ocenianego kierunku na podstawie prowadzonego monitoringu karier absolwentów, mają niezidentyfikowaną reprezentatywność.

Należy jednak wskazać na mocne strony prowadzonego przez uczelnię monitoringu oraz pozyskiwania danych służących doskonaleniu jakości kształcenia. Dane służące ocenie oferty edukacyjnej WSB we Wrocławiu są pozyskiwane nie tylko od absolwentów, ale także od pracodawców, studentów, kandydatów na studia, pracowników dydaktycznych i słuchaczy studiów podyplomowych. Od 2010 roku założyciel i właściciel Wyższej Szkoły Bankowej, Centrum Rozwoju Szkół Wyższych TEB Akademia sp. z o.o. poprzez Działy Badań i Analiz Marketingowych realizuje badania w zakresie dopasowania kształcenia do wymagań pracodawców i rynku pracy oraz organizacji studiów i obsługi administracyjnej, mających na celu monitorowanie zmian w zakresie postrzegania i oceny marki Wyższej Szkoły Bankowej. W badaniach wykorzystywane są głównie ilościowe techniki badawcze – ankiety internetowe, telefoniczne, audytoryjne, wywiady bezpośrednie, a także jakościowe – indywidualne wywiady pogłębione. Co roku odnotowywany jest coraz większy udział respondentów w badaniach, a poziom zwrotności należy uznać za bardzo wysoki (w 2014 roku było to ponad 14 tysięcy osób, z czego studentów akredytowanego kierunku 46). Wyniki badań są prezentowane w poszczególnych jednostkach, a następnie wdrażane są działania doskonalące, które także podlegają weryfikacji. Przeprowadzone do tej pory analizy nie uwzględniały jednak wyników dla akredytowanego kierunku. Rekomenduje się uwzględnienie w procesie pozyskiwania danych podejścia pozwalającego na uzyskanie bardziej precyzyjnych informacji na poziomie kierunkowych efektów kształcenia. Będzie to

możliwe np. poprzez modyfikację stosowanej obecnie ankiety (np. dodatkowy blok pytań, poprzedzony pytaniem filtrującym) i adresowanie części pytań tylko do absolwentów filologii. Warto także w większym stopniu uwzględnić w procesie badawczym wykorzystanie technik jakościowych (np. zogniskowanego wywiadu grupowego z absolwentami kierunku).

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Zespół Oceniający zapoznał się z losowo wybranymi pracami etapowymi, a także licencjackimi, obronionymi na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Te pierwsze pozwalały na sprawdzenie sprawności językowych oraz wiedzy na danym etapie kształcenia, charakteryzowały się też dość wysoką starannością oceny (zaznaczenie błędów oraz adekwatność wystawionej oceny). Prace dyplomowe zawierały wskazaną dla specjalności *nauczycielskiej* lekcję dyplomową, a dla specjalności *Angielski w biznesie* przedłożono prace zawierające glosariusz pojęć wraz z bibliografią oraz prezentację multimedialną. Prace te umożliwiają ocenę uzyskanych efektów kształcenia. Oceny egzaminów (z jednym niewielkim wyjątkiem zawyżenia oceny za konspekt lekcji) są adekwatne do prezentowanego poziomu.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1)** Zakładane dla filologii efekty kształcenia są ogólnie zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku. Należy jednak rozwinąć efekty kierunkowe w obszarze wiedzy w sposób, który uwzględni deklarowany praktyczny profil kierunku poprzez ścisłe odniesienie efektów kierunkowych do efektów obszarowych o profilu praktycznym. Na podstawie analizy macierzy można stwierdzić, że przyporządkowane poszczególnym modułom efekty kształcenia są skorelowane z kierunkowymi efektami kształcenia i umożliwiają ich osiągnięcie. Dokumentacja pozwalająca na weryfikację możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia wymaga ujednolicenia i uzupełnienia. Opis efektów jest publikowany.
- 2)** Efekty kształcenia programu studiów I stopnia na kierunku filologia zostały sformułowane w sposób komunikatywny, a treści programowe zawarte w sylabusach są osiągalne i sprawdzalne.
- 3)** Jednostka stosuje wieloetapowy system weryfikacji efektów kształcenia pozwalający na ocenę stopnia osiągnięcia założonych przez program efektów kształcenia. System ten jest przejrzysty, a oceny formułowane są w sposób obiektywny. Karty opisu przedmiotów są dostępne dla studentów za pośrednictwem Extranetu. Sylabusy poszczególnych modułów zawierają opis sposobu weryfikacji efektów realizowanych przez przedmioty. Metody weryfikacji są ogólnie poprawne, z wyjątkiem zastrzeżeń dotyczących efektów w obszarze kompetencji społecznych. Jednostka wypracowała także nowy system oceny osiągnięcia efektów kształcenia zdefiniowanych dla praktyk zawodowych wdrażany w roku akademickim 2014/15.
- 4)** Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia w stopniu znaczącym. Rekomenduje się uwzględnienie w procesie pozyskiwania danych podejścia pozwalającego na uzyskanie bardziej precyzyjnych informacji na poziomie kierunkowych efektów kształcenia.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Wydział Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu prowadzi studia pierwszego stopnia na kierunku „filologia”, zarówno w formie stacjonarnej jak i niestacjonarnej. Studenci mają wybór między dwiema specjalnościami – *Angielski w biznesie* i *Translatoryka*. W obu przypadkach studia trwają 6 semestrów i kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata. Plany studiów dla studentów studiów stacjonarnych obu specjalizacji realizują 1764 godz. zajęć dydaktycznych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich. Studenci studiów niestacjonarnych uczestniczą w programie studiów obejmującym 1482 godziny dydaktyczne z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich. Zajęcia te realizowane są w pomieszczeniach dydaktycznych Wyższej Szkoły Bankowej w ramach modułów obejmujących: przedmioty kształcenia ogólnego, przedmioty kierunkowe, przedmioty do wyboru i jeden z modułów specjalnościowych.

Program studiów uwzględnia wszystkie moduły przedmiotów, które potencjalnie mogą posłużyć realizacji zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zarówno tych mieszczących się w obszarze nauk humanistycznych, jak i efektów poza ten obszar wykraczających. Program studiów z uwzględnieniem liczby semestrów, liczby godzin zajęć dydaktycznych, rodzaju modułów wraz z przyporządkowanymi do nich przedmiotami i punktami ECTS umożliwia studentom filologii osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Plany studiów uwzględniają wszystkie moduły programu z podziałem na semestry, odpowiadającą im liczbą godzin i punktacją ECTS, podają formę zajęć, liczbę godzin i sposób zaliczenia przedmiotu. Student filologii ma możliwość kształtowania własnej ścieżki edukacyjnej dzięki ofercie przedmiotów do wyboru. Liczba punktów ECTS przypisanych modułom do wyboru osiąga 42% ogółu punktów, co jest zgodnie z ustawą (co najmniej 30%). Studenci uczestniczący w spotkaniu z Zespołem Oceniającym ocenili, iż przyjęta punktacja ECTS w znaczącej części prawidłowo odzwierciedla rzeczywisty nakład pracy potrzebnej do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Opinia ta odzwierciedla obserwacje Zespołu Oceniającego. Studenci określili także sekwencję przedmiotów w planie studiów jako prawidłową i logiczną. Obowiązujący regulamin praktyk pozwala na zaliczenie odbytych praktyk na podstawie pracy zawodowej studenta, co nie w pełni umożliwia weryfikację efektów kształcenia przypisanym praktykom. Z możliwości tej korzysta duża część studentów studiów niestacjonarnych.

Ogólne cele kształcenia na kierunku „filologia” wyznaczają strukturę kwalifikacji absolwenta jako osoby, która ma wiedzę o źródłach informacji, opracowaniach, podręcznikach, słownikach dotyczących studiowanego obszaru, zna również konteksty językowe i kulturowe, umie porównać utwory z różnych kultur właściwych dla rozumienia procesów językowo-biznesowych, rozumie kompleksową naturę języka oraz jego zmienność, co oznacza świadomość ciągłego dokształcania się zawodowego i osobistego. Absolwent powinien także rozumieć, że edukacja nie jest procesem zamkniętym i potrafi wyznaczać ścieżki własnego rozwoju i kształcenia. Cele te znajdują odzwierciedlenie w celach szczegółowych, umieszczonych w kartach przedmiotów, ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów kierunkowych. Struktura kwalifikacji absolwenta specjalności *Angielski w biznesie* zakłada, że osoba z tytułem zawodowym licencjata potrafi prowadzić negocjacje, rozmowy telefoniczne i przygotowywać prezentacje w języku angielskim, prowadzić wewnętrzną i zewnętrzną korespondencję firmową oraz sporządzać dokumentację firmową

w języku angielskim. Cele te realizowane są uszczegółowione w kartach przedmiotu specjalności *Angielski w biznesie*. Struktura kwalifikacji absolwenta specjalności *Translatoryka* zakłada, że osoba z tytułem zawodowym licencjata potrafi tłumaczyć z języka angielskiego na język polski i odwrotnie teksty pisane i mówione, jest przygotowana do indywidualnej i zespołowej działalności tłumaczeniowej, zna podstawy tłumaczenia tekstów prawnych i ekonomicznych, umie krytycznie ocenić przekład własny i innych osób, wskazać oraz skorygować ewentualne błędy tłumaczeniowe. Cele te realizowane są uszczegółowione w kartach przedmiotu specjalności *Translatoryka*. Program kształcenia na ocenianym kierunku umożliwi zatem realizację celów kształcenia i osiągnięcie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Organizacja procesu kształcenia na kierunku „filologia” jest prawidłowa i stwarza możliwość osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Czas trwania studiów, kolejność poszczególnych przedmiotów oraz formy zajęć dydaktycznych i metod kształcenia są prawidłowe. Jednostka oferuje różne rodzaje zajęć dydaktycznych obejmujące: wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, laboratoria, lektoraty, seminaria. Stosowane są różne formy pracy, od indywidualnej po grupową oraz metody mające na celu wszechstronną aktywizację studentów. Nowe techniki informatyczne wykorzystujące Internet znalazły w WSB zastosowanie jako narzędzia wspomagające tradycyjne nauczanie. Formy zastosowania e-learning'u są zróżnicowane i w zależności od prowadzącego zajęcia, obejmują m.in.: udostępnianie na platformie Moodle materiałów dydaktycznych dla studentów oraz problemów do samodzielnego opracowania, prowadzenie forów dyskusyjnych, czatów czy też publikację quizów, zadań i testów. Natomiast kształcenie, którego celem jest zdobycie umiejętności praktycznych, odbywa się w warunkach rzeczywistych, z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów. Zajęcia praktyczne, w tym w środowisku pracy, realizowane są za pomocą prawidłowo dobranych form dydaktycznych, obejmujących: szkolenie na stanowisku pracy, zajęcia praktyczne na stanowisku pracy, obserwacja wykonanej pracy przez wysokokwalifikowanych pracowników, oraz pracę indywidualną pod nadzorem opiekuna praktyki.

Relacja liczby godzin wykładowych do ćwiczeniowych, a także do liczby godzin praktyk obowiązkowych nie budzi zastrzeżeń. W kształceniu zachowane są odpowiednie proporcje wykładów i ćwiczeń, przy czym, ze względu na praktyczny profil kształcenia, zajęciom praktycznym przypisane jest 120 punktów ECTS.

W trakcie studiów następuje zmiana charakteru zajęć, przyjmujących formy coraz bardziej zaawansowane i autonomizujące (wykłady monograficzne, seminaria dyplomowe). Sekwencyjność jest szczególnie widoczna podczas zajęć z praktycznej nauki języka. Wykorzystuje się także programy komputerowe, filmy, prezentacje multimedialne oraz inne pomoce dydaktyczne opracowywane przez poszczególnych pracowników w celu jak najlepszej prezentacji treści kształcenia.

Obciążenia studentów na poszczególnych latach i w semestrach studiów są spójne i logiczne. Punkcja ECTS przyporządkowana poszczególnym semestrom spełnia wymogi formalne. Punkty ECTS odzwierciedlają pracę, jakiej wymaga każdy przedmiot w stosunku do całkowitej ilości pracy, jaką musi wykonać każdy student, aby zaliczyć pełny rok akademicki studiów w danej uczelni (wliczając w to pracę własną studenta włożoną w przygotowanie się do zajęć, egzaminu lub innej formy oceny). Punkty kredytowe są zatem relatywnym, a nie bezwzględnym miernikiem ilości pracy wymaganej od studenta do zaliczenia danego przedmiotu. Dlatego też, w przypisywaniu punktów poszczególnym przedmiotom kierowano się zasadą, iż wymiar punktów musi uwzględniać rzeczywisty nakład pracy studenta. W wielu

przedmiotach różniących się wymiarem zajęć dydaktycznych przypisywana jest identyczna liczba punktów, co wiąże się z różnym nakładem pracy własnej. Nakładowi pracy wymaganemu do zaliczenia roku studiów przyporządkowano 60 punktów i odpowiednio 30 punktów dla semestru.

W Wyższej Szkole Bankowej w roku akademickim 2014/15 przyjęty został wzór karty przedmiotu, w której wyszczególnia się liczbę punktów ECTS: za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego, w tym przedstawione są osobno punkty za zajęcia wykładowe oraz punkty ECTS z ćwiczeń, projektów lub laboratoriów. Dodatkowo karta przedmiotu w każdym przypadku precyzuje także liczbę punktów ECTS za pracę własną studenta.

Zgodnie z regulaminem obowiązującym w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu wymiar praktyk (liczba tygodni) określa program kształcenia danego kierunku. Warunkiem zaliczenia praktyk jest zrealizowanie kierunkowych efektów kształcenia, pozostałe zapisy są także zgodne z Ustawą Prawo o Szkolnictwie Wyższym. Studenci mają możliwość zorganizowania praktyki indywidualnie lub za pośrednictwem uczelnianego Biura Karier. Praktyki na akredytowanym kierunku są obowiązkowe, co wynika z jego profilu. Celem praktyki jest zapoznanie studenta z pracą na określonym stanowisku pracy, organizacją stanowiska pracy, stosowanymi procedurami oraz zadaniami. Cele te, jak też założone efekty kształcenia są możliwe do osiągnięcia w założonym czasie trwania praktyk i tworzą spójną całość.

W opracowanych w ostatnim czasie, wdrażanych od roku akademickiego 2014/15 kartach przedmiotu dla praktyk zawodowych określono liczbę godzin (250), punktację ECTS (10 punktów), efekty kształcenia dla obszarów wiedzy (2), umiejętności (3) i kompetencji (2), ramowy program praktyk dla obu specjalności (program może być modyfikowany w zależności od możliwości danej placówki, jednak zgodnie z treścią porozumień zakład pracy jest obowiązany do ich przeprowadzenia zgodnie z ramowym programem praktyk). Jako metodę sprawdzenia wskazano dla wszystkich efektów dokumentację praktyk (decyzja Dziekana po przedstawieniu dokumentacji – np. arkusz oceny pracowniczey, raport z odbytych praktyk, karta pracy). Na podstawie regulaminu istnieje możliwość zaliczenia części lub całości praktyk na podstawie innej formy aktywności zawodowej (praca na etacie, staż, własna działalność gospodarcza lub inne aktywności zawodowe). Nowa koncepcja organizacji praktyk przewiduje m.in. podział zajęć na 2 dni obecności studenta na uczelni i 3 dni obecności w miejscu w pracy, co przybliża zasady organizacyjne do modelu kształcenia dualnego (wymiar 12 tygodni/3 miesięcy praktyk, nabywanie umiejętności praktycznych w rzeczywistym miejscu pracy). Działania te należy ocenić pozytywnie, natomiast w odniesieniu do sposobu weryfikacji dokumentacji rekomenduje się powołanie osoby merytorycznej (opiekuna/koordynatora praktyk), która w imieniu dziekana będzie w stanie dokładnie zweryfikować kierunkowe efekty kształcenia i dostarczoną przez studenta dokumentację.

Znacząca liczba szkół i placówek oświatowych, z którymi współpracę w ramach praktyk zadeklarowano w raporcie samooceny jest rezultatem dotychczas prowadzonej specjalności nauczycielskiej. W obecnej ofercie na kierunku specjalność nauczycielska już nie funkcjonuje, dlatego też lista podmiotów, w których realizowane są i będą praktyki wymaga weryfikacji i uzupełnienia.

Jedną z funkcji podmiotu uczelnianego odpowiedzialnego za współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, tj. Instytutu Współpracy z Biznesem, jest realizacja Programu Współpracy z Biznesem (wypracowanego m.in. z managerami kierunków), w którym

wskazano na rolę Rad Biznesowych. Z założenia programy praktyk mają być opiniowane przez Rady Biznesowe.

Dobrą praktyką, którą warto wyróżnić jest konkurs „Biznesowy Partner Roku”, organizowany przez Biura Karier WSB w kilku miastach Polski. Celem konkursu jest wyłonienie podmiotu, który jest liderem pod względem atrakcyjności praktyk studenckich. Wyłonienie laureata jest poprzedzone ankietyzacją studentów (za udział w ankietyzacji przewidziane są także nagrody dla studentów – drogą losowania). Dodatkowym elementem oceny jest ocena współpracy między Biurem Karier a danym podmiotem. Laureat nagrody uzyskuje tytuł oraz możliwości promocji, m.in. w newsletterze, na stronie konkursu, w ramach kampanii banerowej.

Indywidualizacja procesu kształcenia studentów na kierunku „filologia jest możliwa na podstawie obowiązującego w Uczelni Regulaminu studiów. Student osiągający bardzo dobre wyniki w nauce może studiować według Indywidualnego Planu Studiów i Programu Nauczania, który potencjalnie obejmuje zmiany: przedmiotów wpisanych w program nauczania studenta, formy ich zaliczenia przedmiotów na innej uczelni w tym studiów międzyobszarowych. Decyzję o przyznaniu Indywidualnego Planu Studiów i Programu Nauczania podejmuje Dziekan na podstawie wniosku studenta i opinii pracownika naukowo-dydaktycznego uczelni, który zgadza się być tutorem studenta. Studenci wykazujący ponadprzeciętną aktywnością naukową i/lub społeczną mogą uczestniczyć w Szkole Liderów. Jest to wyjazdowe szkolenie, podczas którego studenci mają możliwość sprawdzenia się w nietypowych sytuacjach. Tego typu zajęcia dają sposobność do identyfikacji uzdolnień interpersonalnych związanych z zarządzaniem, które mogą przyczynić się do późniejszych sukcesów zawodowych. Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu zapewnia także edukację studentów z niepełnosprawnością poprzez powołanie pełnomocnika Rektora ds. osób niepełnosprawnych, organizowanie konferencji dla osób niepełnosprawnych, a także szkoleń dla dydaktyków z zakresu etyki w kontaktach z osobą niepełnosprawną, utworzenie dwóch stanowisk komputerowych dostosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych zawierających 22 calowy, dotykowy monitor, komputery w czytelni dostosowane do pracy osób słabowidzących i niewidomych oraz z trudnościami manualnymi (TrackBall), a także klawiaturę brailowską, syntezytor mowy, specjalistyczną drukarkę, mysz oraz dostosowane biurko. Wyższa Szkoła Bankowa umożliwia studentom, słuchaczom i absolwentom Uczelni posiadającym orzeczenie o stopniu niepełnosprawności udział w indywidualnych spotkaniach w ramach poradnictwa zawodowego, z psychologiem, a także zajęciach (proponowanych co semestr), w ramach współpracy z takimi instytucjami jak „Fundacja Pomocy Matematykom i Informatykom Niepełnym Ruchowo”, czy „Fundacja aktywnej Rehabilitacji”. Osoby te mają możliwość uczestnictwa w szkoleniach i warsztatach podnoszących ich kwalifikacje zawodowe oraz zwiększające szanse odniesienia sukcesu na rynku pracy. Studenci uczestniczący w spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA nie wyrazili zainteresowania większą niż dotychczas indywidualizacją procesu kształcenia. Proces kształcenia spełnia ich oczekiwania i są z niego zadowoleni.

- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Osiąganiu efektów kształcenia sprzyjają wskazane w sylabusach poszczególnych modułów metody dydaktyczne, treści programowe oraz zróżnicowanie form zajęć (ćwiczenia, konwersatoria, wykłady). Zakładane w programie efekty kształcenia, treści programowe,

formy i metody dydaktyczne są spójne, choć ich wystandaryzowanie nie objęło wszystkich elementów składowych karty przedmiotu. Ujednolicenia wymagają wymagania wstępne dotyczące przedmiotu, które są formułowane w niejednorodny sposób, obejmujący, na przykład, kategorie efektów kształcenia (*Analiza tekstu literackiego; PNJA-Fonetyka*), wymagania formalne, takie, jak: status studenta danego roku czy uzyskanie zaliczenia z przedmiotu w semestrze poprzedzającym (*Angielski w bankowości i finansach; Literatura amerykańska*). Podobnie, należałoby ujednolicić język stosowany w kartach przedmiotu, gdyż obecnie część sylabusów przedstawiona jest w języku polskim, część w angielskim, a jeszcze inne zawierają obydwa te języki.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) *Realizowany program kształcenia wraz z nową koncepcją organizacji praktyk umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Zaleca się powołanie osoby merytorycznej (opiekuna/koordynatora praktyk), która w imieniu dziekana będzie w stanie dokładnie zweryfikować kierunkowe efekty kształcenia i dostarczoną przez studenta dokumentację, szczególnie w przypadku zaliczania praktyk pracą zawodową.*

2) *Zakładane w programie kształcenia efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne z uwzględnieniem wdrażanego obecnie systemu praktyk studenckich, tworzą spójną całość. Zaleca się jednak pełniejsze wystandaryzowanie treści zawartych w niektórych kartach przedmiotu.*

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów.

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwia osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.

Na podstawie analizy dorobku naukowego oraz dydaktycznego osób prowadzących zajęcia na kierunku filologia angielska można stwierdzić, że kadra dydaktyczna Jednostki prezentuje wysoki standard i zróżnicowane pola zainteresowań badawczych. Charakteryzuje się również właściwymi kwalifikacjami niezbędnymi do realizacji dwóch specjalności: *Translatoryki i Języka angielskiego w biznesie*.

Zespół dydaktyczny składa się z dwóch pracowników samodzielnych oraz sześciu doktorów wchodzących w skład minimum kadrowego. Do minimum kadrowego Zespół Oceniający PKA nie zakwalifikował dwóch osób z tytułem zawodowym magistra (jednej osoby z powodu braku wykazu dorobku naukowego oraz posiadanego doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią związanego z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia ocenianego kierunku za ostatnie pięć lat, oraz jednej osoby z powodu braku dorobku naukowego w zakresie dyscypliny naukowej związanej z efektami kształcenia określonymi dla kierunku filologia: specjalność *Translatoryka i Język angielski w biznesie*). Zespół dydaktyczny tworzy także 33 pozostałych pracowników dydaktycznych, z których 10 ma tytuł magistra lub stopień dr w zakresie filologii angielskiej, 4 w zakresie filologii germańskiej (w tym specjalności niderlandystycznej), 4 w zakresie nauk technicznych i informatyki, 4 z zakresu nauk o polityce, 2 z zakresu sztuki, 2 pedagogiki i po jednym

pracownika z tytułem z zakresu ekonomii, filozofii i filologii romańskiej. Tak kształtująca się liczbowo kadra spełnia wymogi niezbędne do realizacji procesu kształcenia na poziomie studiów 1. stopnia. Kwalifikacje pracowników naukowo-dydaktycznych odpowiadają specyfice kierunku i obu specjalności. Wyraźnie widoczne jest szerokie spektrum ich zainteresowań naukowych, doświadczenia dydaktyczne i działań podejmowanych dla dalszego rozwoju kompetencji dydaktycznych. Wśród nauczycieli (zarówno w minimum kadrowym jak i pozostałych nauczycieli akademickich) są osoby, które mają doświadczenia praktyczne, szczególnie na polu działalności translatorskiej. Kwalifikacje merytoryczne i dydaktyczne umożliwiają osiągnięcie celów kształcenia i efektów realizacji programu. Pozytywnego obrazu dopełnia prawidłowy współczynnik kadry w stosunku do liczby studentów.

- 2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów.

Do minimum kadrowego kierunku zgłoszono 2 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 6 ze stopniem naukowym doktora. Na podstawie rozmów z władzami Wydziału, przesłanej dokumentacji i materiałów udostępnionych w czasie wizyty Zespołu Oceniającego dokonano analizy dorobku i kwalifikacji kadry. Oceniono również doświadczenie praktyczne nauczycieli ze względu na praktyczny profil kierunku. Dokonano oceny obciążeń nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe. Wszechstronna ocena pozwala na stwierdzenie, że spełnione są warunki określone w § 13 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131).

Ocenie podlegały również kwalifikacje dydaktyczne nauczycieli akademickich. Dane do oceny Zespół Oceniający pozyskał z analizy dokumentów, własnej wiedzy i doświadczenia oraz przeprowadzonych hospitacji zajęć, odpowiadają treściom programowym i zakładanym efektom kształcenia. Uzyskane dane wskazują na prawidłowy stan rzeczy: pracownicy kierunku posiadają odpowiednie kwalifikacje, co przekłada się na zadowalający poziom merytoryczny zajęć dydaktycznych. Wielu pracowników należy uznać za wysokiej klasy specjalistów w swoich dziedzinach. Deklarowane przez pracowników zainteresowania idą w parze z ich dorobkiem naukowym oraz podejmowanymi przez nich wysiłkami na rzecz doskonalenia swoich kwalifikacji. Niektórzy nauczyciele akademicy posiadają także doświadczenie praktyczne uzyskane poza uczelnią, które jest adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia.

Zatrudniona kadra dydaktyczna spełnia także wymogi formalne. Zgodnie wymagania § 12 ust. 2. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370), *„Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego określonego kierunku studiów o profilu praktycznym, jeżeli posiada zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy lub artystyczny w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku.”* Zostały spełnione wymagania § 13 ust. 1. wyżej wspomnianego rozporządzenia, tj.:

„Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli został zatrudniony w uczelni nie później niż od początku semestru studiów.” oraz wymagania § 13 ust. 2. wyżej wspomnianego rozporządzenia, tj.: *„Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli w danym roku akademickim prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej: pkt. 1. „30 godzin zajęć dydaktycznych - w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego (...)” i pkt. 2. „60 godzin zajęć dydaktycznych - w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego stopień naukowy doktora lub kwalifikacje drugiego stopnia”.* Zgodnie z § 14 ust. 2 powyższego rozporządzenia, tj.: *„Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku studiów związanym z kształceniem w zakresie języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego, włoskiego, hiszpańskiego, portugalskiego, rosyjskiego, białoruskiego, ukraińskiego, czeskiego i słowackiego stanowi co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających dorobek naukowy w zakresie dyscypliny naukowej związanej z kierunkiem studiów, w tym co najmniej dwóch samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej czterech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, z tym że spośród tych osób co najmniej jeden samodzielny nauczyciel akademicki i co najmniej dwóch nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora powinno specjalizować się w zakresie języka obcego, który jest przedmiotem studiów.”* Uczelnia stosuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, który pozwala na stwierdzenie, iż pracownicy ze stopniem doktora habilitowanego oraz ze stopniem doktora zgłoszeni do minimum kadrowego spełniają warunki formalne określone w art. 112a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy. Na podstawie powyższego, należy stwierdzić, że wymagania formalne odnośnie minimum kadrowego ocenianego kierunku, określone w wyżej wymienionym rozporządzeniu, zostały spełnione.

Pomimo niezaliczenia przez Zespół Oceniający PKA dwóch nauczycieli akademickich z tytułem zawodowym magistra, stosunek nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów kierunku spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia i wynosi 1 : 40 przy wymaganym 1 : 50 (liczba studentów – 320).

W celu oceny stabilności minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów dokonano analizy zaliczenia do tego minimum nauczycieli akademickich zatrudnionych w roku akademickim: 2012/2013, 2013/2014 i 2014/2015. Można stwierdzić, że kadra dydaktyczna ocenianego kierunku jest stabilna. Nieprzerwanie przez wszystkie powyżej wskazane lata akademickie w grupie trzech samodzielnych nauczycieli akademickich wszystkie osoby są zatrudnione i zaliczone do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów, a w grupie sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora cztery osoby są zatrudnione i zaliczonych do tego minimum przez Uczelnię.

Wobec powyższego Zespół Oceniający konkluduje, że obecny stan ilościowy jak i merytoryczny kadry gwarantuje odpowiedni poziom merytoryczny w całym procesie kształcenia. Potwierdza tę konkluzję obserwacja hospitowanych zajęć, które cechowała podkreślenia warta interakcyjność i umiejętność aktywizowania studentów oraz umiejętność wykorzystywania technologii komunikacji i informacji.

- 3) Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

System doboru i weryfikacji nauczycieli akademickich jest przejrzysty i dobrze zorganizowany. Okresowe oceny pracowników mają miejsce co 2 lata, przy czym oceny poziomu prowadzenia zajęć przez poszczególnych wykładowców dokonywane są przez studentów na koniec każdego semestru. Ocena ta kształtuje politykę doboru kadry i obsady zajęć.

Zespół Oceniający stwierdza, że na ocenianym kierunku istnieje system stymulowania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej. Polityka kadrowa sprzyjająca podnoszeniu kwalifikacji realizowana jest konsekwentnie od początku istnienia kierunku. Przybiera ona liczne formy. Jedną z nich jest powiązanie zatrudnienia pracownika z jego rozwojem naukowym poprzez docenienie wysiłków i efektów takiego rozwoju gwarancją zatrudnienia w WSB. Obowiązek rozwoju naukowego został zapisany w statucie Uczelni. Stanowi też nieodłączną część umów o pracę. Innym przejawem tej polityki jest także zatrudnianie na etatach dydaktycznych własnych absolwentów studiów II. stopnia.

Drugą wyraźnie rysującą się linią polityki aktywizacji pracowników jest bezpośrednie finansowanie różnych form działalności kadry: publikacji wyników prac naukowych w zeszytach naukowych i monografiach, finansowaniu przewodów doktorskich i habilitacyjnych, udzielaniu płatnych urlopów naukowych, finansowaniu wyjazdów pracowników na konferencje naukowe, finansowaniu organizacji konferencji oraz rozwój biblioteki. Ponadto pracownicy naukowo-dydaktyczni mają możliwość wyjazdów zagranicznych, wizyt i staży a wykładowcy uczestniczą w wymianie z uczelniami partnerskimi w programie Erasmus.

Należy podkreślić systemowy charakter tych działań, co widoczne jest w istnieniu wyspecjalizowanych jednostek organizacyjnych mających na celu wspieranie działań podejmowanych przez pracowników. Władze bardzo intensywnie promują wymianę międzynarodową, w tym wyjazdy zagraniczne, i to nie tylko na konferencje i seminaria naukowe, ale również na staże i pobyty w ramach programu Erasmus. Dodatkową formą wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej są prowadzone od października 2009 roku, przez doświadczonych pracowników z tytułem profesora lub stopniem doktora habilitowanego, cykliczne konsultacje dla osób przygotowujących prace doktorskie i habilitacyjne.

Życzliwość władz i sprawność działania systemu wspierania rozwoju kadr wysoko ocenili nauczyciele akademicy podczas spotkania z Zespołem Oceniającym. Podkreślali oni istnienie doskonałych warunków do rozwoju obu specjalności anglistycznych i do rozwoju własnego pracowników.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) *Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów oraz ich liczba umożliwiając osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.*
- 2) *Dorobek zawodowy, kwalifikacje dydaktyczne i doświadczenie praktyczne kadry tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Zostały także spełnione wymagania formalno-prawne rozporządzenia Ministra*

Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz.1370).

3) *Polityka kadrowa sprzyja jakości kształcenia poprzez zapewnienie pracownikom warunków rozwoju naukowego i dydaktycznego. Władze Wydziału efektywnie wspierają rozwój kadry naukowo-dydaktycznej, udzielając finansowej pomocy dla inicjatyw badawczych oraz dydaktycznych. Za właściwe należy również uznać procedury oraz kryteria doboru i weryfikacji nauczycieli akademickich.*

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych.

Wydział Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu posiada budynki zlokalizowane przy ulicy Łąkowej oraz przy ulicy Fabrycznej. Jednostka dysponuje w sumie sześcioma budynkami, z których w dwóch odbywają się zajęcia ocenianego kierunku. Do dyspozycji kierunku pozostaje także trzeci budynek zlokalizowany w pobliżu przy ul. Fabrycznej. Łącznie liczą one 63 sale dydaktyczne. Budynki posiadają również pomieszczenia dla kadry dydaktycznej i naukowej.

W opinii kadry dydaktyczno-naukowej infrastruktura uczelni, a w szczególności liczba, wielkość i wyposażenie sal jest doskonale dostosowane do liczebności grup oraz potrzeb słuchaczy.

Większość sal wyposażono w nowoczesny sprzęt: projektory i tablice multimedialne. W obu budynkach znajdują się ponadto aule na kilkaset osób – umożliwiające organizację dużych wykładów i konferencji. Wydział ma do swej dyspozycji sześć nowoczesnych laboratoriów komputerowych dostosowanych do specyfiki kierunku. Nowe oprogramowanie, w tym oprogramowanie specjalistyczne odpowiadające zadaniom dydaktycznym kierunku zakupywane jest na bieżąco w miarę zgłaszanych potrzeb. Szkoła zapewnia użytkownikom bezpłatne przeszkolenie w zakresie sprzętu i oprogramowania w ramach Microsoft IT Academy. Studenci mają ponadto dostęp do narzędzi umożliwiających pracę grupową, co jest bardzo istotne w szkoleniu tłumaczy. Wykorzystywane są także przenośne projektory i laptopy. Uczelnia posiada również do bardzo szybkiego Internetu dostępnego w systemie Wi-Fi dla pracowników i studentów.

W obu budynkach istnieje doskonałe zaplecze gastronomiczne – oferowana jest bardzo szeroka gama posiłków o przystępnych cenach. Pomieszczenia gastronomiczne są stylowo i funkcjonalnie urządzone, a godziny pracy dostosowane do godzin zajęć dydaktycznych.

Biblioteka WSB świadczy usługi poprzez wypożyczalnię zbiorów i czytelnię. Zarówno biblioteka i czytelnia oferują dobre warunki pracy. Łączna powierzchnia to ponad 250 m. Obsługą biblioteki zajmuje się 6 pracowników. Biblioteka umożliwia korzystanie ze zbiorów ze swobodnym dostępem do półek. Otwarta jest siedem dni w tygodniu. Ponadto biblioteka zajmuje się działalnością promocyjną i edukacyjną w zakresie korzystania ze zbiorów i wyszukiwania informacji. Księgozbiór jest skatalogowany w wersji elektronicznej. Całkowity księgozbiór WSB wynosi ponad 100 tys. woluminów (liczba ta podwoiła się w okresie ostatnich 6 lat), przy czym literatura z zakresu przedmiotów realizowanych na kierunku „filologia angielska” liczy 1100 woluminów. Liczbę tę można byłoby uznać jedynie za

umiarkowanie zadowalającą gdyby pominąć publikacje dostępne dla pracowników i studentów w formie elektronicznej. Baza publikacji elektronicznych jest natomiast imponująca i obejmuje ponad 500 tys. tytułów. W ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki udostępniane są bazy EBSCO, Elsevier, Emerald, Science, Springer i Web of Science. Zapewniają one dostęp do najnowszej i starszej literatury naukowej: książek i czasopism. Dostęp ten jest możliwy zarówno z 17 komputerów biblioteki, komputerów na terenie WSB jak i z domowych komputerów zarejestrowanych użytkowników. Ponadto dostępne są bazy komercyjne zakupione z funduszy WSB. Lista woluminów w tradycyjnej formie drukowanej zawiera tytuły podstawowej literatury niezbędnej w procesie dydaktycznym i obejmuje podręczniki, słowniki oraz klasykę literatury pięknej i szeroko pojętego językoznawstwa. Biblioteka posiada również wydawnictwa ciągłe: zeszyty naukowe i roczniki zarówno w wersji drukowanej (150) jak i on-line (180 tytułów).

Infrastruktura dostosowana jest do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Oznaczenia brajlowskie znajdują się na panelach windy, specjalnych tablicach informacyjnych oraz przydrzwiowych tabliczkach informacyjnych. Uczelnia wyposażona jest w odpowiednie pochylnie dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Ważnym elementem jest również winda oraz poręcze w toaletach. Zadbano również o odpowiednią konstrukcję w holu Uczelni info kiosku. Utworzono ponadto dwa stanowiska komputerowe dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością wzroku zawierające 22 calowy, dotykowy monitor. Komputery w czytelnii dostosowane są do pracy osób słabowidzących i niewidomych oraz z trudnościami manualnymi (sprzęt zawiera także klawiaturę brajlowską, syntezytor mowy, specjalistyczną drukarkę, mysz oraz dostosowane biurko).

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA bardzo pozytywnie ocenili bazę dydaktyczną oraz naukową Wydziału. W ich ocenie laboratoria wyposażone są w aktualnie stosowany w przemyśle sprzęt, a komputery posiadają aktualne oprogramowanie. Studenci docenili także pomoc oferowaną dla osób z niepełnosprawnością. Na Uczelni funkcjonuje pełnomocnik ds. osób niepełnosprawnych. W czasie rekrutacji pełnomocnik przeprowadza rozmowę z kandydatami z niepełnosprawnością. Potrzeby osób z niepełnosprawnością są respektowane przy podziale studentów na grupy, np. zajęcia odbywają się na parterze, bądź przydzielona zostaje osoba, która pełni rolę asystenta osoby z niepełnosprawnością dbającą o przemieszczanie się i zapewnienie materiałów pomocniczych.

Studenci wyrazili także pozytywną opinię o zbiorach znajdujących się w bibliotece, jednak częściej korzystają z zasobów internetowych. W opinii studentów godziny otwarcia biblioteki są dogodne. Studenci mają możliwość zgłaszania zapotrzebowania na konkretne tytuły, w większości zakupy te są dokonywane.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: wyróżniająca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Infrastruktura uczelni, w tym baza dydaktyczna służąca realizacji procesu kształcenia na wizytowanym kierunku umożliwia osiągnięcie deklarowanych efektów końcowych tego procesu. Na szczególne wyróżnienie zasługuje wysoka funkcjonalność budynków, a także infrastruktura informatyczna. Biblioteka prezentuje odpowiedni standard, a także bogate zbiory najnowszej literatury. Infrastruktura dydaktyczna jest także wszechstronnie dostosowana do potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Ze względu na fakt, iż Jednostka prowadzi na ocenianym kierunku „filologia” kształcenie wyłącznie na studiach pierwszego stopnia o profilu praktycznym, nie ma obowiązku realizowania badań naukowych. Zespół Oceniający PKA odstąpił od oceny tego kryterium, jednak chciałby docenić wysoką aktywność badawczą pracowników. Podejmowane badania są tematycznie związane z prowadzonym na kierunku kształceniem. Należy także podkreślić zaangażowanie władz WSB w stworzenie możliwości rozwoju naukowego pracowników i zwiększenie efektywności procesu kształcenia.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: nie dotyczy

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię.

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów,

Rekrutację na studia na ocenianym kierunku regulują Zasady Rekrutacji uchwalane corocznie przez Konwent Uczelni. Studentem Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu Wydziału Finansów i Zarządzania na kierunku „filologia” na studiach pierwszego stopnia może zostać osoba z wykształceniem średnim, udokumentowanym świadectwem dojrzałości lub innym równorzędnym dokumentem. Kandydaci, którzy świadectwo dojrzałości uzyskali za granicą składają kserokopie świadectwa dojrzałości zalegalizowanego lub opatrzonego apostille lub innego dokumentu uzyskanego w Polsce lub uzyskanego za granicą, uprawniającego do ubiegania się o przyjęcie na studia w uczelniach każdego typu w państwie, w którego systemie działa instytucja wydająca świadectwo oraz kserokopię tłumaczenia świadectwa dojrzałości dokonaną przez tłumacza przysięgłego (oryginał do wglądu) potwierdzaną za zgodność z oryginałem przez pracownika biura rekrutacji. Cudzoziemcy oprócz wymaganych dokumentów składają również dokumenty wymienione w zasadach rekrutacji dla obcokrajowców oraz osób posiadających świadectwa dojrzałości oraz dyplomy zagraniczne uprawniające do podjęcia studiów w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu. Warunkiem wpisania na listę studentów jest przyjęcie na studia na podstawie decyzji Dziekana Wydziału, złożenie ślubowania oraz podpisanie umowy o świadczeniu usług edukacyjnych.

Wstęp na studia jest wolny, decyduje kolejność zgłoszeń. W opinii studentów, liczebność grup jest odpowiednia i umożliwia właściwą realizację procesu kształcenia. W całości procesem rekrutacji zajmuje się Biuro Rekrutacji oraz Dziekan. W przypadku negatywnej decyzji Dziekana o przyjęciu, kandydat może odwołać się do Rektora Uczelni. Zasady rekrutacji są przejrzyste i nie dyskryminują jakiejkolwiek grupy kandydatów.

- 2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen.

System weryfikacji osiągnięć studentów został przedstawiony w *Regulaminie studiów*. Studenci na pierwszych zajęciach są informowani o wymaganiach dotyczących sposobu zaliczenia danego przedmiotu. Przekazywane są im również informacje dotyczące zakresu materiału, jaki będzie ich obowiązywał. Wymagania wstępne, oczekiwania dotyczące indywidualnej pracy studenta, oraz warunki zaliczenia są szczegółowo przedstawione w kartach przedmiotu i dostępne dla studentów na platformie Moodle. Podane informacje w czasie semestru nie ulegają zmianom.

Studenci uczestniczący w spotkaniu z Zespołem Oceniającym stwierdzili że w większości przedmiotów poprawnie oszacowano nakład pracy oraz czas niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wyrazili opinię, że system oceniania jest przejrzysty i zrozumiały. Wyrazili przekonanie, że ich postępy w nauce są oceniane obiektywnie, a podawane zasady oceniania są klarowne. W trakcie semestru przeprowadzane są kolokwia, sprawdziany i inne formy weryfikacji wiedzy. Studenci mają możliwość uzyskania informacji o popełnionych błędach. Mają także prawo do egzaminu poprawkowego. Na podstawie powyższego można stwierdzić, że organizacja procesu kształcenia zorientowana jest na motywowanie studentów do systematycznej nauki.

- 3) Struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów.

Wydział oferuje studentom udział w programach wymiany krajowej i międzynarodowej. Od 2005 roku WSB aktywnie uczestniczy w europejskim programie wymiany studentów i dydaktyków Erasmus. W ramach programu Uczelnia posiada 45 umów bilateralnych z uczelniami z takich krajów jak: Belgia, Czechy, Dania, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Litwa, Łotwa, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Turcja, Węgry, Wielka Brytania i Włochy. W ramach programu Erasmus i Erasmus+ Uczelnia realizuje wymianę studentów z uczelniami partnerskimi z Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz z uczelniami kraju kandydującego - Turcji, z którymi zostały podpisane umowy o współpracy. Łącznie na studia zagraniczne w ramach programu Erasmus w latach 2009-2013 wyjechało ponad 100 studentów Uczelni. Ważnym wymiarem umiędzynarodowienia uczelni jest organizowanie zagranicznych programów studenckich w ramach Programu Erasmus (do 2007 roku w ramach Programu Leonardo da Vinci). Dzięki tym międzynarodowym programom studenci i absolwenci WSB mogą odbyć praktyki zagraniczne w firmach i instytucjach w krajach Unii Europejskiej. Praktyki zagraniczne trwają od 3 do 4 miesięcy.

Studenci zainteresowani wyjazdem stypendialnym muszą pozytywnie przejść przez proces rekrutacyjny, który obejmuje sprawdzenie znajomości języka obcego oraz rozmowę kwalifikacyjną. Ponadto student musi wykazać się dobrą średnią ocen z całego okresu studiów. Zasady rekrutacji beneficjentów programów wymian i staży międzynarodowych realizowanych w WSB w ramach realizacji Programu LLP – Erasmus zostały ustalone przez Rektora zarządzeniem 23/2009 z dnia 28 września 2009 roku.

Struktura i organizacja programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a w szczególności stosowanie systemu przypisywania punktów ECTS w sposób zbliżony do uczelni

partnerskich, ułatwia mobilność studentów w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego, w tym korzystanie z praktyk zagranicznych. Uczelnia regularnie przyjmuje także grupę studentów zagranicznych, którym stwarza możliwość studiowania w Polsce.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci nie wyrazili większego zainteresowania wymianą międzynarodową, deklarując jednocześnie brak oczekiwań z tym związanych wobec Jednostki. Spowodowane może to być uczestnictwem w spotkaniu z Zespołem Oceniającym w większości studentów studiów niestacjonarnych. W opinii studentów, oferta oraz poziom kształcenia na lektoratach językowych są satysfakcjonujące oraz pozwalają im opanować język na poziomie sprzyjającym ewentualnemu wyjazdowi zagranicznemu. Większość uczestniczących w spotkaniu studentów wyraziła chęć kontynuacji studiów na II. stopniu na kierunku pokrewnym w WSB we Wrocławiu.

- 4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

System opieki naukowej i dydaktycznej należy ocenić pozytywnie. Każdy nauczyciel akademicki ma wyznaczone terminy konsultacji, w czasie których jest dostępny dla studentów. Studenci mogą skontaktować się z prowadzącymi także za pośrednictwem poczty elektronicznej. Proces doboru promotorów oraz tematów prac dyplomowych został oceniony przez studentów pozytywnie. Studenci sami proponują tematy swoich prac dyplomowych. Promotorzy wspierają ich przy tym oraz pomagają w doborze tematów. Wybór promotora następuje poprzez Extranet zgodnie z zasadą „kto pierwszy ten lepszy”. Sposób ten odpowiada studentom. Studentom na pierwszych zajęciach przedstawiane są treści sylabusów oraz zalecana literatura. Karty opisu przedmiotów są dostępne dla studentów za pośrednictwem Extranetu. Karty przedmiotów zawierają wymagania wstępne, założenia i cele kształcenia, szczegółowe efekty kształcenia oraz opis sposobu sprawdzenia ich osiągnięcia, sposób zaliczenia przedmiotu, a także zalecaną oraz uzupełniającą literaturę. W opinii studentów uczestniczących w spotkaniu z Zespołem Oceniającym podstawowa literatura opisana w sylabusach jest wystarczająca do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Na Wydziale działa biblioteka. Studenci pozytywnie ocenili pracę biblioteki oraz dostępność potrzebnej im literatury.

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie *Regulaminu przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu*, który zapewnia możliwość ubiegania się o wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art. 173. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z powyższym regulaminem, istnieje możliwość ubiegania się o stypendium Rektora dla najlepszych studentów, które może być przyznane studentom w liczbie nieprzekraczającej 10% studentów danego kierunku, co jest zgodne z art. 174 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Jego zadaniem jest motywacja studentów do osiągania lepszych efektów kształcenia. Najlepsi studenci wybierani są na podstawie listy rankingowej sporządzanej zgodnie z powyższym regulaminem, który uwzględnia wysokie wyniki w nauce, osiągnięcia naukowe, artystyczne oraz sportowe. Uczelnia ponadto prowadzi program VIS (Very Important Student), który pozwala studentom na zwolnienie z opłacenia czesnego na pierwszym roku studiów na zasadach określonych w Regulaminie programu Very Important Student – VIS w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu. Studenci podczas spotkania ocenili z Zespołem Oceniającym PKA pozytywnie formy motywacji. Wyższa Szkoła Bankowa we

Wrocławiu nie posiada domów studenckich. W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wskazali, że wszystkie informacje dotyczące pomocy materialnej znajdują się w gablotach informacyjnych oraz w Extranecie. Wysokości stypendiów w ich opinii są zadowalające. Na WSB we Wrocławiu działa Biuro Karier, którego misją jest pomoc studentom i absolwentom wchodzącym na rynek pracy. Biuro Karier oferuje studentom miejsca odbywania obowiązkowych praktyk studenckich oraz zamieszcza za pośrednictwem Extranetu oferty pracy dla studentów Uczelni. Studenci pozytywnie oceniają działalność Biura Karier.

Na terenie Wydziału znajdują się przygotowane specjalne „Strefy Studenta”. Są to miejsca przeznaczone dla studentów, w których mogą oni swobodnie porozmawiać, odpocząć i skorzystać z darmowego, bezprzewodowego dostępu do Internetu na terenie całego budynku. W budynku znajduje się również bufet do dyspozycji studentów oraz pracowników.

Na Uczelni działa Rada Samorządu Studenckiego. Jej głównym celem jest niesienie pomocy studentom we wszystkich sprawach dotyczących studiowania. W skład Samorządu wchodzi studenci z różnych trybów i lat studiów, wybierani w corocznych wyborach. Jego przedstawiciele biorą udział w posiedzeniach organów kolegialnych Wydziału (Rada Wydziału, Komisja stypendialna) oraz Uczelni (Senat, Komisja dyscyplinarna ds. Studentów). Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego organizuje także szereg wydarzeń kulturalnych kierowanych do studentów. Członkowie Rady pozytywnie oceniają wsparcie ze strony Uczelni. Studenci wyrazili zadowolenie z obsługi dziekanatu oraz godzin jego pracy, które są dostosowane zarówno do potrzeb studentów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Studenci podkreślali, iż trudne sprawy są rozwiązywane szybko przez władze Wydziału, a inicjatywny zgłaszane przez studentów są na ogół uwzględniane.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wśród mocnych stron procesu kształcenia na wizytowanym kierunku, wymienili przede wszystkim kadrę dydaktyczną, wskazując odpowiednie przygotowanie nauczycieli akademickich do prowadzonych zajęć. Ponadto, bardzo pozytywnie ocenili infrastrukturę którą dysponuje Uczelnia. Podczas spotkania studenci nie potrafili wskazać słabszych ich zdaniem stron procesu kształcenia.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady rekrutacji na studia są przejrzyste i nie dyskryminują jakiejkolwiek grupy kandydatów.**
- 2) Studenci pozytywnie oceniają sposób formułowania ocen. System oceny osiągnięć jest przejrzysty i obiektywny.**
- 3) Wydział oferuje studentom udział w programach wymiany krajowej i międzynarodowej. W opinii studentów, oferta oraz poziom kształcenia na lektoratach językowych są satysfakcjonujące oraz pozwalają im opanować język na poziomie sprzyjającym wyjazdowi zagranicznemu.**
- 4) System pomocy materialnej, dydaktycznej oraz naukowej należy ocenić pozytywnie. Studenci bardzo wysoko ocenili kadrę dydaktyczną. Informacje zawarte w sylabusach są kompletne, a materiały dydaktyczne przydatne. Studenci wyrazili zadowolenie z opieki dydaktycznej, naukowej i materialnej.**

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia będący elementem Systemu Zarządzania Jakością WSB we Wrocławiu został wprowadzony Uchwałami nr 5/2012 oraz nr 6/2012 Senatu Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu z dnia 4 kwietnia 2012 r. System Zarządzania Jakością został certyfikowany w sierpniu 2014 roku, m.in. zgodnie z wymaganiami międzynarodowego standardu ISO 9001. Polityka Jakości jest spójna z Misją i Wizją Uczelni oraz jej Strategią. W Uczelni opracowano Księgę Jakości - Zarządzenie nr 21/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu z dnia 2 grudnia 2013 r. w sprawie Systemu Zarządzania Jakością. Księga określa zasady, wymagania, odpowiedzialności i uprawnienia w zakresie systemu. Zawiera opis systemu, wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi procesami, odniesienia do spełnienia wymagań normy, a także kierunkowe wytyczne do doskonalenia jakości. Księga udostępniona jest wszystkim pracownikom WSB we Wrocławiu w wewnętrznym systemie komunikacyjnym Intranet. Jest także ogólnodostępna na stronie internetowej Uczelni oraz udostępniona dla studentów za pośrednictwem systemu Extranet.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia w aspekcie organizacyjnym jest zorganizowany na poziomie uczelnianym oraz wydziałowym, a odpowiedzialność za praktyczną realizację systemu ponoszą władze administracyjne oraz władze dydaktyczno-naukowe uczelni (Kanclerz, Wicekanclerze, Rektor, Prorektorzy, Dziekan, Prodziekani). Na poziomie Wydziałów w strukturze organizacyjnej systemu zapewniania jakości kształcenia powołane są Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia. Przedmiotem oceny wydziałowych zespołów są m.in.: prace dyplomowe, statystyki studenckie (oceny, zaliczenia), wyniki hospitacji, efekty kształcenia (zgodność stosowanych metod z założeniami w kartach przedmiotów), ankietyzacja studentów.

Struktura Zarządzania Jakością w WSB, zgodnie z cyklem Deminga, obejmuje 4 główne procesy: planowanie jakości, sterowanie jakością, zapewnienie jakości i doskonalenie jakości. Dla poszczególnych procesów opracowane zostały procedury i normy. Planowanie jakości obejmuje m.in. projektowanie usług edukacyjnych. W rezultacie, większość przedmiotów w ramach programów nauczania w WSB Wrocław realizowanych jest na podstawie manuali / instrukcji jakości. Stąd w obszarze planowania znajduje się procedura przygotowania, weryfikacji i aktualizacji manuali. W ramach realizowanego w latach 2013-2014 projektu *Systemowe podnoszenie jakości najwyższym stopniem doskonałości* (1/POKL/4.1.1/2011; instytucja pośrednicząca – NCBiR) w WSB Wrocław powstały manuale do ok. 270 przedmiotów realizowanych w ramach programów na różnych kierunkach i poziomach studiów. Manuale obejmują m.in. kartę przedmiotu (sylabus), opis metod dydaktycznych, metody oceny postępu w nauce (system oceniania), zapis treści dydaktycznych. Część dydaktyczna zawarta w manualach stanowi materiał e-learningowy udostępniany studentom, którego opracowanie reguluje odrębna procedura.

Drugim elementem Systemu Zarządzania Jakością jest sterowanie jakością, które ma na celu zapewnienie powtarzalności świadczonej usługi edukacyjnej. Służą do tego procedury opisujące procesy dydaktyczne oraz wspomagające, administracyjne a także manuale do

prowadzenia zajęć, stanowiące swoiste instrukcje jakości. Ich celem jest wspomaganie poprawnego poprowadzenia przedmiotów, podczas których przekazywane są w większości te same treści.

Trzecim elementem systemu jest zapewnienie jakości, w tym zapewnienie jakości kształcenia, co oznacza zapewnienie zaufania, że wymagania dotyczące jakości są spełniane. Dotyczy to w szczególności prawidłowego przypisania, a następnie pomiaru osiąganych przez studentów efektów kształcenia oraz systematycznej weryfikacji tychże. W celu poprawy jakości kształcenia Uchwałą Senatu WSB we Wrocławiu została powołana Senacka Komisja ds. Jakości Kształcenia. Rada Wydziału WSB we Wrocławiu Uchwałą nr 14/2012 roku powołała Wydziałową Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, na czele której stoi Dziekan - w przedstawionej dokumentacji, zastosowano również nazwę Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Jednocześnie ustanowiona została procedura, która reguluje m. in.: opis sposobów weryfikowania efektów kształcenia, ocenę realizacji założonych w programach kształcenia efektów kształcenia, zasady archiwizacji prac studentów, mechanizmy sprawdzania stopnia osiągnięcia założonych w programie efektów kształcenia, dostępność informacji na temat efektów kształcenia, zasady prowadzenia hospitacji, oraz zasady pracy Wydziałowych i Senackiej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Zespołowi Oceniającemu przedstawiono raport dotyczący WSZJK w WSB we Wrocławiu za rok akademicki 2013/2014 z dnia 15.12. 2014, który potwierdza przeprowadzone przez Senacką Komisję analizy i oceny protokołów Wydziałowej Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, wraz z zaleceniami. Przedstawiono również dwa protokoły z działania na rzecz poprawy jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014 na Wydziale. Wykazane w dokumentacji analizy obejmowały: analizę sylabusów na ocenianym kierunku, analizę wybranych prac studentów, analizę praktyk studenckich, przegląd jakości prac dyplomowych, analizę protokołów pohospitacyjnych, oraz przegląd bazy dydaktycznej. Analizy koncentrowały się na ocenie stopnia realizacji założonych w programie efektów kształcenia. Wydziałowy Zespół do spraw Jakości Kształcenia przedstawił również propozycje działań korygujących. Na podstawie przedstawionej dokumentacji można zatem stwierdzić, że jednostka dokonuje systematycznej analizy efektów kształcenia, a opracowany system jest potencjalnie przydatny do badania zgodności programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów i metod jego realizacji z założonymi efektami kształcenia.

Czwartym elementem Systemu Zarządzania Jakością jest doskonalenie jakości, rozumiane jako podnoszenie standardów poprzez wprowadzanie ulepszeń, działań korygujących i zapobiegawczych. W WSB we Wrocławiu wnioski doskonalące z oceny procesów dydaktycznych czy administracyjnych są skutecznie wdrażane, a następnie standaryzowane. W odniesieniu do procesów dydaktycznych, wyznaczone manualami standardy stanowią punkt wyjścia do kolejnych udoskonaleń, których celem jest osiąganie coraz wyższego poziomu doskonałości. Istotnymi danymi uwzględnianymi w procesie doskonalenia jakości są wyniki pomiaru satysfakcji studenta, które pozyskiwane są poprzez: badania cech jakościowych świadczonych usług edukacyjnych, semestralną ankietę oceny wykładowców, semestralną ankietę oceny kadry administracyjnej, kwestionariusz wykładowcy, badający aktywność naukową i publikacyjną kadry naukowo-dydaktycznej, oraz anonimową ankietę dotyczącą wywiadu z przebiegu praktyki, stażu, miejsca zatrudnienia studentów WSB. Nauczyciele akademicki podlegają okresowej ocenie na podstawie Uchwały nr 25/2012 Senatu Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu z dnia 23 października 2012 roku w sprawie przeprowadzenia okresowej oceny nauczycieli akademickich Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.

Na poziomie kierunku, za opracowanie programu odpowiada Menedżer Kierunku wraz z Dziekanem lub z wyznaczonym Prodziekanem. Menedżer Kierunku odpowiada za uaktualnienie istniejących w programie przedmiotów. Nowe specjalności są zatwierdzane przez Konwent na wniosek Menedżera Kierunku. Po zatwierdzeniu programu przez Radę Wydziału na nowy rok akademicki Kierownik Zespołu Dydaktycznego lub Menedżer Kierunku wskazuje wykładowcę do opracowania kart przedmiotów. Wykładowca do dnia 30 czerwca tworzy kartę przedmiotu, a w szczególności określa efekty kształcenia dla przedmiotu i odnosi je do efektów kierunkowych. Wykładowca opracowujący kartę przedmiotu, określa sposoby sprawdzenia osiągnięcia efektów kształcenia. Opracowując kartę przedmiotu, wykładowca staje się koordynatorem przedmiotu. Karta przedmiotu staje się obowiązującym dokumentem dla wszystkich wykładowców prowadzących dany przedmiot. W trakcie semestru Kierownik Zespołu Dydaktycznego lub osoba przez niego wskazana dokonuje hospitacji wybranych zajęć celem sprawdzenia realizacji założonych efektów kształcenia dla przedmiotu. Na koniec każdego semestru Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia losowo na każdym z kierunków, wybiera przedmioty i wykładowców, którzy będą poddani sprawdzeniu ze względu na zrealizowane efekty kształcenia. Wylosowani wykładowcy proszeni są o przedłożenie dokumentacji dotyczącej wskazanych zajęć. Również na koniec każdego semestru Menedżer Kierunku i Kierownik Zespołu Dydaktycznego przedkładają do Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia sprawozdania z hospitacji zajęć dydaktycznych. Dla każdego skontrolowanego przedmiotu/dydaktyka Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia ocenia realizację efektów kształcenia oraz w razie potrzeby wskazuje elementy, które wymagają poprawy. W charakterze instrukcji obowiązują manuale do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Jest to główny odnoszący się do zapewniania jakości kształcenia na poziomie kierunku. Należy podkreślić, że narzędzie to spełnia swoje funkcje i stanowi mocną stronę systemu.

- 2) W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą interesariusze wewnątrzni (pracownicy i studenci) oraz w dość ograniczonym stopniu absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

Udział interesariuszy wewnętrznych, głównie kadry naukowo-dydaktycznej w procesie zapewnienia jakości kształcenia jest widoczny w działaniach Senatu i Konwentu, oraz Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Na podstawie przedstawionej Zespołowi Oceniającemu dokumentacji, zawierającej protokoły z posiedzeń Senackiej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, można potwierdzić czynny udział środowiska akademickiego w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości na kierunku „filologia”. Studenci biorą udział w anonimowej ankietyzacji dotyczącej zajęć oraz oceny nauczycieli akademickich. Badania te przeprowadzane są co roku. Oceniana jest oferta programowa, baza dydaktyczna, kadra naukowa oraz funkcjonowanie jednostek działających na Uczelni. W kwestionariuszu ankietowym studenci mają możliwość oceny w skali 2-5 poszczególnych zajęć, dziekanatu czy infrastruktury, a także przy każdym aspekcie swobodnego opisu swoich uwag. W kwestionariuszu uwzględniono także pole swobodnego komentarza. Budowę kwestionariusza ankietowego należy ocenić pozytywnie. Studenci nie dostrzegają jednak zmian dokonywanych w wyniku przeprowadzonej ankietyzacji. Zaleca się podjęcie działań zmierzających do upowszechnienia wśród studentów informacji nt. celu

prowadzonych badań, wyników, a także sposobów wykorzystywania ankietyzacji, co w perspektywie może pozytywnie wpłynąć na zwiększenie liczby osób uczestniczących w badaniach.

Przedstawiciele studentów wchodzi w skład Senatu Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu, w którym ich reprezentanci stanowią ponad 20%. Jest zatem spełniony wymóg art. 61 ust.3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Wchodzi także w skład Rady Wydziału Finansów i Zarządzania, gdzie ich udział stanowi 19,5 %. Nie jest zatem spełniony wymóg art. 67 ust. 4, co stwierdzone zostało na podstawie przedstawionych list obecności z posiedzenia Senatu Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu oraz z posiedzenia Rady Wydziału Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu. Rekomenduje się uzupełnienie składu Rady Wydziału o jednego przedstawiciela studentów. Studenci wchodzi także w skład Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu.

Obecnie w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości na akredytowanym kierunku interesariusze zewnętrznymi (w tym także absolwenci) uczestniczą w dość ograniczonym stopniu. Generalnie współpraca z pracodawcami w odniesieniu do kierunku jest niesformalizowana i trudna do skutecznej weryfikacji. Na poziomie uczelni oraz wydziału sytuacja ta przedstawia się dużo korzystniej i tak też jest oceniana przez samych pracodawców, którzy uczestniczyli w spotkaniu podczas wizytacji. Wskazywano w szczególności na elastyczność, dynamikę działania i możliwość bezpośredniego kontaktu, przedstawiano także konkretne przykłady wspólnych działań z uczelnią. Również udział absolwentów w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości na akredytowanym kierunku jest pośredni i w zasadzie ogranicza się do ich udziału w badaniu losów absolwentów.

Dla akredytowanego kierunku nie powołano do tej pory także Rady Biznesu, która według przyjętych w WSB założeń miałaby mieć bezpośredni wpływ na zapewnianie jakości kształcenia. Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie budowania systemu zapewnienia jakości kształcenia odbywa się głównie poprzez bezpośrednie (np. w ramach praktyk studenckich) i często nieformalne kontakty.

W związku z obecną sytuacją rekomenduje się zatem następujące działania:

- zidentyfikowanie kluczowych interesariuszy zewnętrznych i włączenie w struktury wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia pracodawców (w szczególności włączenie ich w działania służące budowaniu koncepcji rozwoju kierunku oraz programu studiów),
- wdrożenie Programu Współpracy z Biznesem, powołanie Rady Biznesu dla kierunku,
- prowadzenie analiz dotyczących kierunkowych efektów kształcenia (uszczegółowienie narzędzi służących badaniu losów absolwentów poprzez dodanie modułów z pytaniami pozwalającymi na ocenę kierunkowych efektów kształcenia oraz wykorzystanie technik jakościowych, np. badania absolwentów filologii oraz zatrudniających ich pracodawców za pomocą zogniskowanych wywiadów grupowych).

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+	+	+

umiejętności	+	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+/-	+	+	+	+	+/-

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem „filologia”; zostały opracowane rozwiązania i instrumenty pozwalające na systematyczną ocenę jakości kształcenia oraz standaryzację kształcenia. Jednostka systematycznie dokonuje oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów. Głównym narzędziem odnoszącym się do zapewniania jakości kształcenia na poziomie kierunku są manuale. Narzędzie to spełnia swoje funkcje i stanowi mocną stronę systemu.

2) W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy i studenci. Rekomenduje się uzupełnienie składu Rady Wydziału o jednego przedstawiciela studentów. Współpraca z pracodawcami oraz absolwentami w odniesieniu do kierunku jest niesformalizowana i ma pośredni charakter. Mając jednak na uwadze wysoko ocenianą współpracę Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu z otoczeniem społeczno-gospodarczym, która powinna sprzyjać wdrożeniu wskazanych rekomendacji, obecny potencjał jakim w zakresie zarządzania jakością kształcenia dysponuje jednostka odpowiedzialna za prowadzenie akredytowanego kierunku można uznać za znaczący.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna	X				
6	prowadzenie badań naukowych ²	nie dotyczy				
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Realizowaną na kierunku „filologia” koncepcję kształcenia wyróżnia spośród innych filologii umiejętne połączenie kształcenia językowego z potrzebami okołobiznesowymi wypracowanymi w ramach dwóch specjalności: *Translatoryka* i *Język angielski w biznesie*.

² Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

Sposób prowadzenia kształcenia, a także kadra oraz infrastruktura gwarantują osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Zbudowany na Wydziale Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, posiada strukturę i narzędzia (manuale z każdego z prowadzonych modułów zajęć), które zapewniają realizację jego zadań – wysoką jakość kształcenia. Nowo opracowana koncepcja praktyk zawodowych zapewnia także osiągnięcie deklarowanych efektów kształcenia. O jakości kształcenia na ocenianym kierunku świadczy też entuzjastycznie do swojej pracy nastawiona kadra dydaktyczna. Jakkolwiek kierunek nie ma obowiązku realizowania prac badawczych, to jednak zaangażowanie badawcze pracowników ocenianego kierunku ma pozytywny wpływ na proces dydaktyczny, poprzez wzbogacenie treści kształcenia o badania nad przekładem i językiem specjalistycznym.

Gwarancją stałości wysokiej jakości kształcenia na kierunku „filologia” jest zacieśnienie współpracy kierunku z otoczeniem społeczno-gospodarczym poprzez uszczegółowienie i uwypuklenie w działaniach projakościowych specyfiki kierunku zarówno w działaniach zapewniania jak i weryfikowania efektów kształcenia. Zespół Oceniający PKA rekomenduje w tym zakresie:

- zintensyfikowanie działań związanych ze sformalizowaniem udziału interesariuszy zewnętrznych w proces określania koncepcji kierunku (wdrożenie Programu Współpracy z Biznesem, powołanie Rady Biznesu dla kierunku),
- uwzględnienie w procesie pozyskiwania danych podejścia pozwalającego na uzyskanie bardziej precyzyjnych informacji na poziomie kierunkowych efektów kształcenia (np. poprzez modyfikację ankiety oceniającej jakość kształcenia, wykorzystanie technik jakościowych w badaniach opinii absolwentów).

Korekty wymaga też dokumentacja programów studiów: ujednolicenie kart opisu przedmiotów, uwzględnienie praktycznego profilu kierunku w efektach kierunkowych w obszarze wiedzy. Zaleca się powołanie osoby merytorycznej (opiekuna/koordynatora praktyk). Należy także uzupełnić skład Rady Wydziału o jednego przedstawiciela studentów.

Przewodnicząca Zespołu Oceniającego PKA

prof. UAM dr hab. Katarzyna Karpińska-Szaj

Uwaga: jeżeli wyjaśnienia przedstawione w odpowiedzi na raport lub we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy z wizytacji będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen raport powinien zostać uzupełniony. Należy syntetycznie omówić wyjaśnienia, dokumenty i dodatkowe informacje, które spowodowały zmianę oceny (odnieść się do każdego kryterium odrębnie, a ostateczną ocenę umieścić w Tabeli nr 3).

W odpowiedzi na raport WSB we Wrocławiu przedstawiła wyjaśnienia, które pozwalają na zmianę oceny w odniesieniu do kryteriów „cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji” (kryterium 2.) oraz „wewnętrzny system zapewniania jakości” (kryterium 8.). Wydział Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu, na którym prowadzone jest kształcenie na kierunku „filologia” podjął następujące działania mające na celu udoskonalenie weryfikacji celów i efektów kształcenia oraz systemu zapewniania jakości kształcenia:

- poddano korekcie dokumentację programów studiów (ujednolicono opis wskazanych przez Zespół Oceniający PKA przedmiotów w językach polskim i angielskim oraz uwzględniono praktyczny profil kierunku w efektach kierunkowych w obszarze wiedzy),
- powołano opiekuna merytorycznego praktyk zawodowych,
- uzupełniono skład Rady Wydziału o jednego przedstawiciela studentów,
- powołano Radę Biznesu dla kierunku „filologia”, której działalność rozpocznie się z dniem 1.10.2015r.,
- w zakresie badania opinii absolwentów kierunku „filologia” wprowadzono działania ukierunkowane na wzrost liczby respondentów (opracowano i wdrożono ankietę audytoryjną powiększoną o pytania uwzględniające specyfikę kierunku).

W odpowiedzi na raport zadeklarowano terminy ukończenia prac nad korektą dokumentacji efektów kształcenia oraz dołączono stosowne dokumenty potwierdzające podjęte działania.

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		x			
8.wewnętrzny system zapewnienia jakości		x			